

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/175/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114207564
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8114207564.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu Orange Slovensko, a.s., Bratislava, Metodova 8, proti žalovanému H. R., nar.XX.XX.XXXX, bytom R. E., E. XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ, so sídlom Chorvátsky Grob, Nám. Josipa Andriča 1, o odvolaní vedľajšieho účastníka proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 05.03.2015 č.k. 12C/116/2014-50 takto jednohlasne

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a vedľajším účastníkom a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol. Náhradu trov konania žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi nepriznal.

Rozhodnutie o trovách konania účastníkov a vedľajšieho účastníka súd prvého stupňa odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p. Žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil, preto mu ich náhrada priznaná nebola. Rovnako súd prvého stupňa nepriznal trovy konania vedľajšiemu účastníkovi, keď je z rozhodovacej činnosti súdu známe, že vedľajší účastník paušálne vstupuje do konaní, v ktorých ako žalobcovia vystupujú určité subjekty, a to bez ohľadu na stav konania, vôľu spotrebiteľa a účelnosť úkonov vedľajšieho účastníka. Pri rozposielaní oznámení o vstupe do konaní, vyjadrení vo veci ide o identické typizované úkony podľa vzoru, ktoré môžu byť generované aj automatizované, pritom nemožno v každej jednej veci hovoriť o účelnom vynaložení trov právneho zastúpenia. Vedľajší účastník je založený na ochranu práv podľa osobitného predpisu a mal by byť schopný poskytnúť žalovanému ako spotrebiteľovi v spotrebiteľskej veci vedenej na súde odbornú pomoc sám. Konanie vedľajšieho účastníka vyvoláva skôr dôvodné podozrenie, že skutočným cieľom združenia nie je ochrana práv konkrétneho spotrebiteľa, ale zárobková činnosť právneho zástupcu vedľajšieho účastníka v podobe náhrady trov právneho zastúpenia. A v tomto by ani neobstal argument, že združenie na ochranu spotrebiteľa potrebuje finančné prostriedky na ďalšiu svoju existenciu. Preto náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi nepriznal aj s poukazom na právny záver Najvyššieho súdu SR použiteľný aj v tomto konaní v tom zmysle, že trovy konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní vyhotovených advokátom mení len o aktualizáciu a individualizáciu tej ktorej veci nemožno považovať za trovy účelne vynaložené na uplatnenie alebo bránenie práva na súde.

Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku o trovách konania, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie vedľajší účastník, ktorý navrhol v tejto časti rozsudok zmeniť tak, aby mu bola priznaná náhrada trov konania vo výške 49,28 Eur. Zdôrazňuje, že vedľajší účastník bol v predmetnom konaní úspešný na 100 %, z čoho vyplýva jeho nárok na priznanie náhrady trov právneho zastúpenia. Zdôrazňuje, že žalobca vymáhal na súde svoj nárok na zaplatenie pohľadávky, ktorá predstavovala neodôvodnený nárok na zaplatenie náhrady škody predstavujúcej rozdiel medzi predajnou cenou a akciovou cenou telefónu. Vedľajší účastník vo svojom písomnom vyjadrení úspešne namietal tento nárok a súd skutočne

žalobu ako neopodstatnenú zamietol. Má za to, že účelnosť trov právneho zastúpenia vyplýva z právnej možnosti vynaloženia trov spojených s uplatňovaním ústavne zaručeného práva na právnu pomoc (čl. 47 ods. 2 Ústavy SR). Zdôrazňuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 4 Ústavy SR je aj to, že účastník konania, ktorý v konaní uspel, má zásadne právo na to, aby sa mu nahradili trovy konania, ktoré zaplatil vo veci v súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchyliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj riadne zdôvodniť. Podľa jeho názoru súd prvého stupňa nedostatočne odôvodnil nepriznanie náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi. Poznamenáva, že v prípade, ak nebudú priznávané trovy právneho zastúpenia združeniam zriadeným na ochranu spotrebiteľa v dlhodobej perspektíve, nebude v skutočnosti dosiahnutá účelná ochrana týchto práv v konaniach vedených v spotrebiteľských sporoch. Aj napriek tomu, že sudy ex offa majú prihliadať na určité princípy ochrany spotrebiteľa je vysoko užitočné, aby uvedené princípy boli presadzované aj zo strany združení na ochranu spotrebiteľa.

Žalobca navrhol rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť.

Odvolačný súd preskúmal rozsudok v napadnutom výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a vedľajším účastníkom v zmysle zásad vyjadrených v § 212 ods. 1, 2 O.s.p., vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že nie sú dané podmienky pre potvrdenie ani pre zmenu preskúmvanej časti rozhodnutia.

Ako plynie z obsahu spisu podanou žalobou sa žalobca vo vzťahu k žalovanému domáhal zaplata sumy 163,56 Eur s prísl. a tento nárok odvodzoval od uzatvorenej zmluvy o pripojení v spojení s jej dodatkom, na základe ktorých žalovaný využíval verejné elektronické telekomunikačné služby a zároveň v zmysle zmluvy žalobca vypožičal žalovanému SIM kartu, ktorá mu umožňovala telekomunikačné služby poskytované žalobcom využívať. V tejto súvislosti uplatňoval nárok na zmluvnú pokutu ako paušalizovanú náhradu škody 179 Eur, keď táto škoda mala vzniknúť žalobcovi za odpredaný mobilný telefón - telekomunikačné zariadenie Nokia C5 a predstavovala rozdiel medzi predajnou cenou mobilného telefónu a jeho akciovou cenou. Žalobca tak argumentoval, že žalovaný spôsobil škodu tým, že získal mobilný telefón za cenu zvýhodnenú oproti cene trhovej tak, že podpisom dodatku sa zaviazal používať služby a za tieto platiť po dobu viazanosti, keď následne porušil svoj základný záväzok zotrvať v zmluvnom vzťahu počas dohodnutej doby a plniť riadne a včas cenu za poskytované služby. Žalovaný po doručení pokusu o pokonávku uhradil žalobcovi za dodávané služby sumu 124,74 Eur a čiastočne náhradu škody v sume 15,44 Eur.

Z toho dôvodu žalobca požadoval uhradiť od žalovaného sumu 163,56 Eur s prísl.

Po začatí konania, a to dňa 24.06.2014, Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ oznámilo svoj vstup do tohto konania ako vedľajší účastník vystupujúci v tomto spore na strane žalovaného a zároveň v predloženej vyjadrení (05.09.2014 č.l.36) namietal opodstatnenosť žiadaného nároku zo strany žalobcu argumentujúc okrem iného aj absolútnou neplatnosťou časti zmluvy s ohľadom na existenciu § 53 ods. 4 písm. k), ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Súd prvého stupňa napokon žalobu zamietol majúc za to, že žalobca nepreukázal, že boli splnené zákonné predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu ako ani výšku uplatnenej škody. Vychádzal tiež aj zo situácie, že pre prípad porušenia povinnosti žalovaným riadne a včas uhrádzať cenu za poskytnuté služby počas doby viazanosti si účastníci v dodatku zmluvy dohodli zmluvnú pokutu. Situáciu, v ktorej bola zmluvná pokuta v obdobných prípadoch niekoľkými súdmi vyhlásená za neprijateľnú podmienku a teda neplatnú podľa § 53 ods. 5 OZ a plnenie z takejto zmluvnej podmienky už súd nemôže žalobcovi ani v iných obdobných konaniach priznať si zavinil on sám, keďže povinnosť žalovaného platiť zmluvnú pokutu formuloval v dodatku práve on. Takúto situáciu žalobca nemôže úspešne nahrádzať tým, že nárok na zmluvnú pokutu, ktorý by mu nebyť uvedenej vady podľa dodatku patril, sa bude snažiť pretvoriť v iný právny nárok.

Vychádzajúc z výsledku konania o veci samej tak s poukazom na znenie § 142 ods. 1 O.s.p. má žalovaný ako aj vedľajší účastník nárok na náhradu vzniknutých trov v tomto konaní. Je potrebné zdôrazniť, že vedľajší účastník vstúpil do konania podľa § 93 ods. 2 O.s.p. s tým, že podľa § 93 ods. 4 O.s.p. v znení platnom do 31.12.2014 má rovnaké práva a povinnosti ako účastník, pričom koná iba sám za seba. Procesná aktivita vedľajšieho účastníka súvisí s ochranou spotrebiteľa, ktorej sa priznáva význam pri

zvyšovanie kvality života spotrebiteľov (porovnaj rozsudok Súdneho dvora Mostaza Claro C-168/05 bod 37). Takýmto prostriedkom ochrany môže byť aj inštitút náhrady trov konania, v rámci ktorého nemožno poprieť aj jeho sankčnú povahu (do pozornosti uznesenie NS SR sp. zn. 7Mcd0/4/2010). Ide síce o problém zavinenia konania, ale niet dôvodu popierať tento sankčný aspekt aj pri viac - menej svojvoľnom podávaní návrhov na priznanie nedovoleného plnenia.

Dôležitá je pri trovách konania aj náhradová funkcia (porovnaj nález Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 31/04). Vedľajší účastník vstúpil do konania a vychádzajúc z jeho vyjadrení vo veci sa sústredil na zbavenie spotrebiteľa účinkov neprijateľných a zakázaných zmluvných podmienok.

Zákonodarca v § 137 O.s.p. explicitne u právnických osôb zaoberajúcich sa kolektívnou ochranou práv zvýraznil v rámci indikatívneho výpočtu trov konania aj výdavky takejto osoby. Podľa dôvodovej správy „Navrhovaná právna úprava bude dopadať aj na ďalšie právnické osoby, ktoré sú v súlade s právnymi aktmi Európskej únie aktívne legítimované na kolektívnu ochranu zákonom chránených záujmov, napr. vo sfére ochrany pred diskrimináciou alebo vo sfére kolektívnej ochrany práv spotrebiteľa. V takýchto prípadoch budú osobitnými predpismi napríklad zákon č. 365/2004 Zb. alebo aj zákon č. 250/2007 Zb. o ochrane spotrebiteľa. Navrhovaná právna úprava bude predstavovať aj výrazný príspevok ku kolektívnej ochrane práv osôb.“

Ani judikatúra Súdneho dvora Európskej únie nevidí žiaden dôvod na neposkytnutie právnej ochrany aj právnickej osoby „Zásada účinnej súdnej ochrany ako je stanovená v čl. 47 Charty základných práv EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovoľovali právnické osoby a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovania advokátom (do pozornosti rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-279/09). Niet dôvodu na výnimku ani v prípade vedľajšieho účastníka a jeho práve na náhradu trov konania.“

Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 24 a nasl. O.s.p. umožnil každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby sa vedľajší účastník nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. U právnických osôb zameraných na kolektívnu ochranu práv môže ísť o rôzne záujmové zameranie a dokonca špecializáciu (napr. bytové spotrebiteľské veci, finančný trh a pod.). Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt) ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom.

Vedľajší účastník ako osoba konajúca sama za seba a vystupujúci na strane žalovaného bol z procesného hľadiska úspešný a preto mu patrí náhrada trov konania, čo súd prvého stupňa neposudzoval správnym spôsobom.

Odvolačný súd zdôrazňuje, že vedľajšia intervencia vo svetle § 93 ods. 2 O.s.p. je ďalším z nástrojov ochrany spotrebiteľa, ktorý síce explicitne odporúčaný v Smernice Rady 93/13/EHS nie je, ale nič nebránilo členským štátom nad rámec Smernice upraviť mechanizmy, ktoré zväžia ako efektívne. Takáto možnosť vyplýva z čl. 8 citovanej Smernice.

Podľa čl. 8 Smernice Rady 93/13/EHS, členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so Zmluvou v oblasti riadenej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.

Ako naznačuje aj predmetná vec inštitút zastúpenia vedľajšiu intervenciu len ťažko nahradí, pretože plnomocenstvo je z hľadiska jeho získania značne problematické, napr. v prípade osôb na neznámom mieste. Vedľajšia intervencia vo svetle ustanovenia § 93 ods.2 O.s.p. v znení platnom do 31.12.2014 je efektívnym prostriedkom ochrany spotrebiteľa a môže predísť aj náhradám škody proti štátu pre porušenie unijného práva.

Odvolací súd preto so zreteľom na uvádzané dôvody rozsudok vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a vedľajším účastníkom zrušil postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

V ďalšom konaní súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.